

0'inci - gen'li sonlu fark formülleri

Bir $f(x)$ fonksiyonunun $(x + \Delta x)$ noktasındaki değeri Taylor serisi açılımı ile

$$f(x + \Delta x) = f(x) + \Delta x \frac{\partial f}{\partial x} + \frac{(\Delta x)^2}{2!} \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} + \frac{(\Delta x)^3}{3!} \frac{\partial^3 f}{\partial x^3} + \dots$$

$$= f(x) + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(\Delta x)^n}{n!} \frac{\partial^n f}{\partial x^n} \quad \text{şeklinde yazılır.}$$

Buradan birinci türev geliştiririz:

$$\frac{\partial f}{\partial x} = \frac{f(x + \Delta x) - f(x)}{\Delta x} = \frac{\Delta x \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}}{2!} - \frac{\Delta x \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}}{2!} + \frac{\Delta x^2 \frac{\partial^3 f}{\partial x^3}}{3!} - \dots \quad \text{veya}$$

$$O(\Delta x) = - \frac{\Delta x}{2!} \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} - \frac{(\Delta x)^2}{3!} \frac{\partial^3 f}{\partial x^3} - \dots \quad \text{hata terimi olmak üzere kısaca,}$$

$$\frac{\partial f}{\partial x} = \frac{f(x + \Delta x) - f(x)}{\Delta x} + O(\Delta x) \quad \text{yazılabilir. Bu ifade Δ büyüklüğü-$$

nın x 'e göre birinci türevi için yapılmış 1. dereceden bir yaklaşımdır.

$$\frac{\partial f}{\partial x} \Big|_i = \frac{f_{i+1} - f_i}{\Delta x} + O(\Delta x) \rightarrow \text{1. mertebeden ileri fark formülasyonu}$$

$$\frac{\partial f}{\partial x} \Big|_i = \frac{f_i - f_{i-1}}{\Delta x} + O(\Delta x) \rightarrow \text{1. mertebeden geri fark formülasyonu}$$

SORU 1 : sonlu farkların kuvvetlerinin denklem katsayıları ile pascal üğeni arasındaki ilişki nedir ?

→ Sonlu farkların kuvvetleri, matematikte Taylor serisi olarak bilinen bir seridir. Bu seride, bir fonksiyonun türevlerinin değerleri kullanarak fonksiyonun türen yaklaşık değeri hesaplanır. Pascal üğeni ise Kombinasyonlar teoremi kullanılır ve her bir sayı üstteki iki sayının toplamına eşittir. Sonlu farkların kuvvetlerinin denklem katsayıları pascal üğenindeki sayılarla ilişkilendirilebilir. Örneğin, sonlu farkların kuvvetlerinin katsayılarından oluşan bir dizi, pascal üğeninin belirli bir satırına karşılık gelebilir. Bu ilişki matematiksel analiz, kombinasyonik arada bağlantı sağlar.

SORU 2 : Newton ileri-geri sonlu fark denklemleri nedir ? nasıl türetilir ?

→ Newton ileri-geri sonlu fark denklemleri, diferansiyel denklemlerin sayısal çözümlerini elde etmek için kullanılan yöntemlerdir. İleri sonlu fark denklemleri, bir noktadaki fonksiyon değerini, bir sonraki noktadaki fonksiyon değeriyle ilişkilendirir. Geri sonlu fark denklemleri ise, bir noktadaki fonksiyon değerini, bir önceki noktadaki fonksiyon değeriyle ilişkilendirir. İleri sonlu fark denklemleri, Taylor serisinin ileriye doğru kesilmesiyle türetilir. Örneğin, bir fonksiyonun bir sonraki noktadaki değerini hesaplamak için, fonksiyonun o noktadaki değeri ve türevleri kullanılır. Bu, fonksiyonun yaklaşık değerini verir.